

Podsumowanie audytu wewnętrznego zleconego w zakresie audytu wewnętrznego zleconego w zakresie ustalania i dochodzenia należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym oraz niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym

1. Organizacja audytu zleconego

Audyt wewnętrzny w zakresie należności został zrealizowany¹ jako zadanie zapewniające w 184 jednostkach budżetowych, w terminie od 25 kwietnia do 21 lipca 2017 r. Założenia do przeprowadzenia audytu przygotowane przez Departament Polityki Wydatkowej zostały wykorzystane przez audytorów wewnętrznych realizujących zadanie stanowiły punkt wyjścia do opracowania programu zadania zapewniającego w jednostkach.

2. Cel audytu zleconego

Głównym celem audytu zleconego było zapewnienie kierownikom jednostek poddanych badaniu oraz Ministra Rozwoju i Finansów, że prawidłowo ustalano należności oraz terminowo podejmowano czynności zmierzające do wykonania zobowiązań przez osoby zobowiązane².

Jako cele szczegółowe audytu wskazano dostarczenie Ministrowi Rozwoju i Finansów danych i informacji dotyczących:

1. stanu należności wg stanu na koniec 2014 r., 2015 r. i 2016 r. oraz na 31 marca 2017 r.,
2. należności skierowanych na drogę postępowania sądowego i należności, których nieściągalność została uprawdopodobniona wg stanu na 31 grudnia 2016 r.,
3. prawidłowości ustalania, ewidencjonowania i rozliczania odpisów aktualizujących wartości należności wg stanu na 31 grudnia 2016 r.,
4. struktury „wiekowej” należności wg stanu na 31 marca 2017 r.,
5. organizacji i prawidłowości przebiegu procesów: ustalania, ewidencjonowania i dochodzenia należności pieniężnych,
6. prawidłowości stosowania ulg w spłacie należności w 2016 r.,
7. rzetelności i prawidłowości sporządzania sprawozdania Rb-N dla jednostki wg stanu na 31 grudnia 2016 r. oraz 31 marca 2017 r.,
8. przyjętych mechanizmów kontrolnych w badanym obszarze wraz z ich oceną dokonaną przez audytora wewnętrznego na podstawie przyjętych i uzgodnionych kryteriów oceny,
9. prawidłowości naliczania odsetek z tytułu nieterminowej spłaty należności na koniec kolejnych kwartałów roku oraz I kwartału 2017 r.

3. Wnioski

Na podstawie analizy dokumentów przesłanych przez audytorów wewnętrznych po przeprowadzeniu audytu zleconego w zakresie ustalania i dochodzenia należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym oraz niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym³ Departament Polityki Wydatkowej Ministerstwa Finansów sformułował następujące wnioski.

1. Badaniu został poddany obszar, który w zdecydowanej większości jednostek audytowanych nie był wcześniej poddawany ocenie. Ustalenia odnoszące się do wartości i liczby

¹ Audyt został przeprowadzony na podstawie art. 292 ust. 1 pkt 1 ustawy.

² Art. 42 ust. 5 ustawy.

³ Dalej jako: należności.

nieściągniętych należności, w tym należności budżetowych, potwierdziły zasadność podjęcia czynności audytowych.

2. Audytorzy wewnętrzni w jednostkach poddali badaniu zarówno zgodność procedur wewnętrznych w zakresie ustalania i dochodzenia należności pieniężnych z przepisami prawa, jak również ich przestrzeganie. Na tej podstawie zostały wydane zalecenia, które w największej części dotyczyły organizacji i prawidłowości przebiegu procesów ustalania, ewidencjonowania oraz dochodzenia należności pieniężnych.
3. Drugą główną kategorię zaleceń stanowiły rekomendacje dotyczące dostosowania mechanizmów kontrolnych do ryzyk zidentyfikowanych w jednostkach oraz zwiększenia ich skuteczności. Zastrzeżenia dotyczyły głównie braku tych mechanizmów lub ich nieprawidłowego zaprojektowania.
4. W związku charakterem, liczbą i zakresem zaleceń wydanych przez audytorów wewnętrznych należy oczekiwać, że przeprowadzenie audytu wpłynie na podjęcie w jednostkach działań mających na celu uporządkowanie obszaru poddanego badaniu. Ocena wpływu wydanych zaleceń na usprawnienie działań w badanym obszarze zostanie dokonana w ramach czynności sprawdzających w roku 2019.
5. W przekazanych wynikach nie sformułowano systemowych wniosków wymagających dokonania zmian w przepisach prawa. Pojedyncze wnioski odnosiły się do zmian w przepisach wykonawczych o charakterze porządkującym, np. zniesienia obowiązku odrębnego podpisywania jednostkowych sprawozdań Rb-N⁴ w przypadku podpisywania ich elektronicznie lub do szczególnych regulacji z zakresu prawa farmaceutycznego lub geologicznego. Przy czym należy zauważyć, że odbiorcą tego dokumentu sprawozdawczego jest Główny Urząd Statystyczny, nie zaś Ministerstwo Finansów.
6. Zadanie audytowe zostało przeprowadzone przez audytorów wewnętrznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu⁶ oraz standardami audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych⁷.

W celu umożliwienia przeprowadzenia audytu w zakresie należności w jednostkach zainteresowanych zbadaniem tego obszaru swojej działalności przedstawiamy do wykorzystania:

1. Założenia audytu wewnętrznego zleconego w zakresie ustalania i dochodzenia należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym oraz niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym.
2. Załączniki do *Założeń* w formie tabelarycznej (od 1 do 10). Tabela nr 6 wypełnia się automatycznie, natomiast w tabeli nr 11 umieszczono listę sprawdzającą, ułatwiającą ocenę kompletności zgromadzonych danych i informacji.

⁴ Obowiązek wynika z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1773).

⁵ Dz. U z 2017 r. poz. 2077, dalej jako: ustawa.

⁶ Dz. U. poz. 1480, z późn. zm.

⁷ Dz. Urz. Min. Roz. i Fin. poz. 28.